

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Reforma electorală și germanii din Ungaria.

Biroul telegrafic al guvernului s'a grăbit cu bucurie să dea lumii de știre că presa sâsească și deci poporul sâsesc s'a rostit pentru votul plural. Într'adevăr sașii sunt singurul popor cari au întâmpinat votul plural cu bucurie. El este singurul mijloc de-a menține situația de azi a poporului sâsesc care-i dă în cameră un rol cu mult mai însemnat decât i-s'ar reveni după proporția numărului său. Numărul celor 14 mandate ce dețin azi pare atât de mare celor vre-o 230.000 de sași încât ei au avut chiar și generozitatea de a se lipsi de unul din ele, cedând unul din cele două mandate din Brașov secretarului de stat Szevényi.

Dar este chestiunea: ce zic ceilalți nemți din Ungaria? Pentru a-i câștiga și pe ei pentru votul plural »Sieb.-D. Tageblatt« din Sibiu scrie un articol arătând cum prin votul plural germanii din Ungaria capătă un număr mai mare de voturi decât li-s'ar curenți după numărul de suflete ce reprezintă.

Dacă expunerile ziarului sâsesc ar fi adevărate, urmarea lor ar fi ca poporul german să se alature sașilor pentru a sprijini guvernul în realizarea reformei sale electorale. Poporul german din Bănat, din Bacica, din comitatele din vestul Ungariei, începuse în timpul din urmă să dea tot mai vadite semne de viață politică și națională. În sudul Ungariei partidul naționalist popular ger-

man (Ungarländische Deutsche Volkspartei) începuse să cheme masele amorțite ale poporului șvăbesc la viață conștientă națională. Mii de țărani șvabi harnici se înrolaseră sub steagul partidului național și să pare că azistăm la o minunată trezire a ideii naționale, la nașterea unei mișcări puternice de dezvoltare națională.

Dacă șvabii ar urma însă sfaturile conaționalilor lor sași, toată mișcarea ar fi primejduită. Intrați odată în tabăra guvernamentală, din care abea au ieșit, întreaga lor mișcare ar fi expusă de a se stinge și de a se face tot o apă guvernamentală.

Pentru aceea atribuim o însemnătate deosebită vibrantului apel ce ziarul germanilor naționaliști din Bănat »Deutsch-ungarischer Volksfreund« adresează țărănimii șvăbești.

Este o excocherie și șarlatanie politică, zice numitul ziar de-a ne face să credem că votul plural e avantajos poporului nostru. Prin votul plural notarul, primarul, farmacistul, învățătorul etc., toți reprezentanții »ideii de stat« în satele șvăbești, aproape toți șvabi de origină, vor dobândi drept îndoit și întreit decât țăranul șvab.

Ei vor majoriza în felul acesta masa cea mare a poporului șvăbesc trezit la conștiință politică și toată mișcarea națională va fi știrbită și încătușată între germani.

Salutăm cu bucurie din parte-ne, pe frații nemți naționaliști din Bănat cari dovedesc și mai mult prin acest apel că s'a trezit într'adevăr la conștiința națională. Căci dacă conștiința aceasta nu s'ar fi trezit într'înșii, ei ar fi urmat probabil cona-

ționalilor lor din Ardeal sprijinind reforma electorală a guvernului.

Constatăm însă din nou antagonismul cel mare ce există între politica poporului sâsesc și între politica germanilor din Ungaria. Nici odată poate sașii n'au dat dovadă mai eclatantă de egoismul îngust și meschin ce-i cărmuiește ca în situația asta.

Pentru a-și legitima atitudinea lor guvernamentală, și mai ales pentru a nu prezinta conaționalilor din Germania și Austria aspectul lamentabil al unei desbinări dintre germanii din țara asta, sașii preferă să amăgească și pe șvabi asupra primejdiilor reformei electorale numai spre a-i atrage în tabăra guvernamentală.

Nu vom cerca însă să-i convingem spre a-i atrage în tabăra noastră, știind că este imposibil să atragi în opoziție pe ceice au gustat din dulcele guvernamentalismului.

Singurul lucru care poate aduce o schimbare în politica sâsească este timpul. El va detrona actualul curent oportunist și va întrona curentul viguros al tineretului sâsesc conștient de datoria națională ce are față de politica șovinismului unguresc, tot mai agresiv și mai impetuos.

Salutăm însă cu căldură pe noii noștri soți de luptă, pe germanii din Bănat. Ei își dau seamă că pentru orice curent orice politică cu adevărat democratică și populară, cum este și lupta pentru drepturile noastre naționale, numai o reformă electorală adevărat democratică poate fi de folos.

Principiul naționalismului un principiu democrat prin excelență nu se poate răzima

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Din „Scrisori dela moara mea“.

De Alphonse Daudet.

Arleziana.

Dela moara mea, ca să mergi în sat treci pe dinaintea unei case de fermă, zidită în fundul unei curți mari, plantată cu micoculieri. Aceasta e adevărata casă de gospodar pronvensal, cu țiglele ei roșii pe coperiș, cu fața ei largă și întunecată, cu ușile neregulat așezate, iar sus cu huruitoarea de vânt și cu scripetele din gura podului, cu care argații ridică căpițele de fân.

De ce oare, casa aceasta mi-atrăgea privirea? De ce porțile acestea închise, îmi strângeau inima? N'ași fi putut să spun și totuși locuința aceasta mă îngheța. Eră prea multă liniște împrejur... Când treceai pe acolo, câinii nu lătrau, biblicile fugeau fără să țipe... Înăuntru nici o voce! Nimic, nici măcar un clopoțel de catărcă... Dacă n'ar fi fost perdelele albe dela ferestre și fumul care eșea pe coșuri, ai fi zis că e o casă pustie.

Ieri la prânz veniam din sat și ca să nu mă ardă soarele, mergeam de-a lungul zidurilor fermei, la umbra micoculierilor... Pe drum, în fața fermei niște argați făcând isprăviseră de încărcat o căruța cu fân... Poarta rămăsese deschisă, mă uitai înăuntru și văzui în fundul curții, pe o scară de piatră, un bătrân alb colilie, cu capul între pumni, cu o chepecheană scurtă și cu niște nădragi, numai fășii... Rămăsei pironit. Unul din argați îmi șopti:

St! E stăpânul... De când cu nenorocirea fiului său, așa a rămas.

În timpul acesta o femeie și un băiețuș amândoi cerniți, cu cărți de rugăciune în mână, trecură pe lângă noi și intrară în curtea fermei.

Argatul adăogă:

— ...Stăpâna cu feciorul cel mai mic se întore dela liturghie. De când s'a omorât băiatul cel mare, veșnic îi vezi la biserică... Ah! domnule, ce jale!... Tatăl poartă și acum hainele mortului și nu-i chip să le lase...

Hii!...

Și căruța se mișcă să plece. Eu, care voiam să cunosc întâmplarea pe de a întregul, mă rugai de argat să-mi fac loc lângă dânsul și culcat

pe maldărul de fân proaspăt, aflai toată istoria aceasta sfâșietoare.

El se numia Jan. Eră un flăcău de douăzeci de ani, cuminte ca o fată și pentru că eră și frumos, — femeile se nebuneau după el; de suflul lui însă se lipise numai una — o Arleziană frumoasă, numai în catifea și dantele, pe care o văzuse odată pe Lice din Arles. Oamenii din satul lui nu prea vedeau cu ochi buni legătura aceasta, pentru că fata trecea drept o cochetă și părinții ei erau din alt ținut. Jan însă voia să ia pe Arleziană cu orice chip.

— Dacă nu mi-o dă, mă omor.

Părinții se hotărâră să-i căsătorească după seceriș.

Într'o Duminecă seara, eră masă mare în curtea fermei, ca la nuntă. Logodnica nu eră acolo, dar se băuse de foc în cinstea ei... Spre sfârșitul mesei, iacă un om la poartă, că cere să vorbească cu jupân Estève proprietarul, dar numai cu el. Estève se scoală și vine la poartă.

— Jupâne, îi zise omul, am aflat că vrei să-ți însori băiatul cu o țără care a fost ibovnica mea doi ani de zile. O femeie de nimic și ca să-ți

Neumann M.

Mare deposit de

haine pentru bărbați, băieți și fete.

furnizorul curții ces. reg. în Arad.

A apărut prețurentul ilustrat al articlilor
recunoscuți de calitatea cea mai bună.

La dorință gratuit și scutit de taxă.

pe un sistem electoral de privilegii. El reclamă prin însăși natura sa o reformă electorală democratică, pentru că drepturi pentru un popor întreg nu se pot cuceri decât numai cu ajutorul poporului întreg și acesta nu se poate obține decât prin singura reformă electorală democratică: adevăratul vot universal.

Chestiunea anexării Bosniei la monarhia austro-ungară a stârnit mare surprindere în întreaga Europa. Deja și din comunicatele oficiale transpare că delegațiunile în preajmă vor fi de o extraordinară însemnătate pentru chestiunea Bosniei și peste tot pentru chestiunile Balcanice. Cercurile diplomatice sunt în continuă frământare, dovadă consiliile de miniștri și audiențele ce se țin lanț la Budapesta. Chestiunea anexării e în strânsă legătură cu conflictul diplomatic iscat între Turcia și Bulgaria din cauza căilor ferate orientale și cu proclamarea independenței principatului Bulgar. Puterile europene, după cât apare din atitudinea presei, văd la spatele năzuințelor bulgare uneltirile Austro-Ungariei, care de îndată ce Bulgaria va reuși să scuture deplin supremația Porții dela Constantinople, ori poate și înainte, va proclama anexarea definitivă a teritoriilor sale balcanice ocupate, Bosnia și Herțegovina.

Părerile puterilor în această privință le resumă mai concis următoarea telegramă din Paris: E neîndoios, că în clipa în care se va declara eventualul război între Turcia și Bulgaria, Austro-Ungaria va proclama anexarea și își va concentra trupele în sandjaciul Novibazar. Dintre toate puterile europene numai monarhiei îi zace în interes, ca să se menție relațiunile dușmănoase între Turcia și Bulgaria și ca războiul să izbucnească cât mai curând.

Prim-ministrul Austriei la Budapesta. Baronul Beck, prim-ministrul Austriei a sosit ieri la Budapesta. Înainte de amiază a fost primit în audiență de către M. Sa Împăratul. Ministrul i-a

referat M. Sale despre situația din Bohemia, cu privire la conflictul iscat între cehi și germani în dieta provincială din Praga.

Delegațiunile la Majestatea Sa. Oficiul „B. T.” anunță că M. Sa va primi delegațiunile Joi, în 8 Octombrie, în sala de audiențe a palatului din Buda. La ora 1 se vor prezenta membrii delegațiunii austriace, iar la orele două membrii delegațiunii ungare.

Ministrul de război la împăratul. M. Sa a primit ieri în audiență pe ministrul de război, F. Z. M. Francise Schönaich. Audiența a durat o jumătate de oră. După amiază ministrul a făcut o vizită d-lui Wekerle.

Conferența coaliției croate. În conferența ei de alături comisia executivă a coaliției croate a hotărât să convoace pe 25 Octombrie o conferență a tuturor partidelor, cari alcătuiesc coaliția, pentru a stabili un program de acțiune în conformitate cu situația politică actuală. Se așteaptă hotărâri de mare însemnătate în chestiunea conflictului politic ungaro-croat.

O biruință a pictorului Smigelschi.

— Dela colaboratorul nostru. —

Budapesta.

În prima jumătate a lunii trecute s'a deschis, în Budapesta, expoziția de artă bisericească, aranjată de societatea pentru artele decorative din capitală. Pe noi ne interesează prea puțin lucrul acesta, căci n'avem și nici n'am dori s'avem de a face cu arta maghiară nici în clin nici în mănecă, — mai mult din motive artistice decât politice. Dar o împrejurare ne leagă atenția: în expoziția aceasta s'au putut vedea și cartioanele celebrului nostru pictor Octavian Smigelschi câștigătorul unui premiu artistic pentru Roma. A fost invitat să expună de societatea amintită, care a făcut față și cheltuelilor de transport.

Pentru noi este de importanță faptul, că dintre toți pictorii de azi ai Ungariei, nici unul nu se poate asemăna cu dl Smigelschi. Aceasta nu este părere individuală, avându și explicarea în mândria națională, ci e o constatare pe care au făcut-o — uneori indirect, ce e drept; — și foile

ungurești. Până și cele menite pentru informarea străinătății, cum este »Pester Lloyd«, au fost nevoite să recunoască, să mărturisească această recunoștere: »Între pictorii noștri (?) bisericești Octavian Smigelschi a arătat cel mai mare rezultat. După părerea mea (scrie un profesor) el este singurul care se poate măsura cu Lotz«, care a murit de câțiva ani.

De fapt este așa. În sala întâi, la stânga, au fost expuse patru cartioane din ale lui Lotz — au fost făcute pentru Basilica sf. Ștefan, — concepții de-o adorabilă simplitate și sinceritate, fi-nute totuși în stil mare, monumental. Ce a mai fost de văzut aici, eră sau prea sever, concepție apuseană, sau nesincer (trăsură inerentă direcției baroce, care încă e cultivată în țara noastră). Însemnez și colecția de proiecte și schițe a lui Roskovits, pictorul rutenilor, — dar el nu mai este rutean. Cu cam prea multă bunăvoință îl numesc unii Piepolo al Ungurilor. În salele vecine — laterale — au fost altare, tronuri, organe, o capelă, statui, odoare, apoi planuri arhitectonice, între cari și planul catedralei noastre din Sibiu, de Virgil Nagy. În a doua sală mare ceva bun, în direcție simbolistă, de Kriesch.

Tot în sala aceasta sunt cartioanele mai mărunte ale lui Smigelschi, proiectele pentru catedralele din Sibiu și Blaj. De aici se deschide o măreață perspectivă — care a fermecat pe toți vizitatorii — spre uriașa sală hemisferică, unde la loc de frunte sunt așezate, la o înălțime considerabilă cartioanele dela Sibiu. În față e Hristos Pantocratorul, iar de jur împrejur cetele îngerești, aranjate ca pe cupola catedralei. În continuare se văd cunoscutele creații de valoare înaltă: profetul Isala și Ieremia, apoi Hristos în tron.

Urmează cea mai nouă operă a sa: Tripticul Nașterii Domnului. Este un carton proiectat pentru completarea decorului catedralei din Sibiu. În tabloul acesta artistul își desvolcă mai clar programul său, își arată felul particular de a concepe și executa arta bisericească în stil românesc, dar monumental. Însă notița aceasta nu vrea să fie o apreciere a dlui Smigelschi, ci numai o informație, asemenea căreia regretăm că n'a dat una la vremea sa, confratele nostru din Budapesta, — căci s'ar fi putut încălzi de succesul acesta cel puțin

dovedesc: iată scrisorile!... Părinții ei știu tot și mi-o făgăduise, dar de când feciorul d-tale îi dă târcoale, nici ei, nici ea frumoasa nu mai vrea să mai știe de mine. Ași fi crezut din scrisorile acestea, că n'are să fie niciodată femeia altuia.

— Bine zise Jupân Esteve, când se uită la scrisori; hai să bei un păhăruț de tămăioasă.

Omul răspunse:

Mulțumesc. Nu mi-i sete, mi-i năcaz numai.

Și plecă.

Tatăl veni iar, își luă locul la masă și cina se sfârși cu veselie...

În seara aceea însă, Jupân Esteve și cu fiul său eșiră împreună pe câmp și întârziară mult. Când se întoarseră, mama îi așteptă încă.

— Nevastă, zise Esteve, aducând pe fiul său, îmbrățișează-l! e nenorocit...

Jan, nu mai vorbi de Arleziana. Cu toate acestea o iubia și poate mai mult ca ori când, de când aflase că fusese în brațele altuia. Era prea mândru ca să spună ceva și aceasta îl omora bietul băiat!... Uneori petrecea zile întregi, singur într'un colț, fără a se urni de acolo. Altădată eșia la muncă în țarină și lucra cât zece oameni. Spre seară lua drumul către Arles și mergea așa până ce vedea înălțându-se spre cerul înroșit de asfințit turlele subțiri ale orașului. Atunci se întorcea. Nici odată nu mergea mai departe.

Văzându-l mereu trist și singur, toți se temeau de vre-o nenorocire... Odată la masă, mama lui privindu-l cu ochii împânjeniți de lacrimi îi zise:

— Ei bine, asculta Jan, dacă îți numai decât s'o iei, o să îți-o dăm...

Tatăl, rogu de rușine, plecă capul în jos...

Jan făcu semn că nu, și eși...

Din ziua aceasta își schimbă felul de viață, prefăcându-se vesel, numai ca să liniștească pe părinți. Îl vedeai la băluri, prin cârciumi, la feradele*) provensale, iar la Forvieille conduse el singur farandola.

Tatăl zicea: »S'a tămăduit flăcăul«. Mama din potrivă, era veșnic cu frica în inimă și mai mult ca ori când își păzia băiatul... Jan se culcă cu frate-său cel mic lângă odaia în care creșteau ei vermi de mătasă și biata mamă fu nevoită să-și așeze patul alături de odaia lor... Gândacii de mătasă poate aveau nevoie de ea, noaptea.

Veni în sfârșit și sfântul Ilie, patronul gospodarilor. Ce mai chef la fermă!... Curgă vinul ca apa. Apoi impușcături, focuri și lanterne colorate printre crengi de micoculieri... Trăiască sfântul Ilie și farandola se jucă cu foc. Frățiorul lui Jan își arse bluza cea nouă... Jan chiar părea mulțumit, ba voi să facă și pe mamă sa să joace farandola; biata femeie plângea de bucurie.

La miezul nopții plecară să se culce. Oamenii aveau nevoie de odihnă... Jan nu închise ochii de loc. Frate-său a povestit că toată noaptea suspinase... Ah! îl rodea adânc în suflet, bietul băiat...

A doua zi, în revărsatul zorilor, mama auzi pe cineva străbătând odaia ei în fugă și presimțind ceva strigă:

*) Feradele, sunt niște sărbători pastorale în Provanța, făcute mai ales în frumosul Arles. N. T.

— Tu ești Jan?

Jan nu răspunse; eră deja în capul scării.

Mama speriată, se ridică în grabă:

— Unde pleci Jan?

El se suie în pod; mama după el:

— Mamă dragă, ce faci?

El închide ușa podului și trage zăvorul.

— Jan, pentru Dumnezeu, ce vrei să faci?

Și dibuind cu mâinile ei îmbătrânite și tremurătoare, biata femeie caută ivărul ușei. Fereastra podului se deschide, s'aude sgomotul unui corp pe lespezile din curte și atâta tot...

Ce-și zisese bietul băiat? »O iubesc prea mult și trebuie să mă duc...« Ah! inimi păcătoase ce suntem! Prea e slab disprețul ca să înăbușe dragostea!...

În dimineața aceea, oamenii din sat se întrebară cine-o fi țipând așa de tare într'acolo unde e casa lui Jupân Esteve...

Înainte scării de piatră, udă de rouă și stropită cu sânge, biata mamă, goală aproape, se bociă cu băiatul, mort în brațele ei. G.

H A Z.

— Servitorul către doamna și domnul cășii: Dl G. vă trimite părechea aceasta de pepeni.

— Doamna cășii. O Doamne, ne trimite pepeni, în timp de boală, în timp de coleră.

— Domnul cășii către servitor: Ioane! la pepenii aceștia și îi trimite soacrei mele.

cât de izbândă (?) dlui Mărcuș. Să mai reținem un moment caracteristic, care poate să împraștie și unele bănuieți, ce s'ar fi putut naște, eventual, în sufletele românilor. E întrebarea: a făcut bine pictorul nostru că a expus în tovărășia unor străini admirabilele sale lucrări? Răspunsul ni-l dau faptele, — și putem zice liniștiți că: da. Și lată pentruce. Dl Smigelschi e român bun ceace se știe, și e o puternică manifestație a sufletului românesc, ceace iar se știe, — și încă una specific românească. Dsa este în maturitatea activității artistice, — prin urmare nu avem a ne teme că s'ar pierde sau s'ar corumpe. De altfel lucrul acesta îl știu foarte bine și străinii. Căci cine a avut prilejul să tragă cu urechea la aprecierile recenzenților artistici dela foi și reviste, sau la alți pricepători în ale artei, au putut auzi vorbindu-se de »sfinți valahi«, de »mentalitate românească tipică« și altele. După culise, chiar și ceilalți expunători discutau despre adevărul acesta.

Noi îi suntem recunoscători dlui Smigelschi pentru cinstea care ne-a făcut-o tuturor, și-l felicităm pentru înălțimea artistică, cucerită prin muncă vrednică și stăruitoare. C. P.

Situația politică.

Echoul reformei electorale.

Impotriva temerarului atentat plănuț de ministrul Andrassy se ridică rând pe rând toate popoarele țării. Pentru azi înregistrăm cu bucurie intrarea în luptă a germanilor din Bănat, cari desfid atitudinea de jalnică mărire a fraților lor sași. Organul partidului național al germanilor de sud »Deutschungarischer Volksfreund« ce apare la Timișoara, adresează, la loc de frunte în numărul său de ieri, un călduros apel către șvabii din Bănat. Dăm din acest articol remarcabil, de care ne ocupăm și în primul nostru, următorul pasaj:

Este o șarlatanie a ne face să credem că dreptul plural e avantajos pentru noi germanii, deoarece tocmai contrarul este adevărat, ceace se lămurește prin o simplă operațiune matematică. Până acuma, spre pildă, notarul, șeful de poștă, farmacistul, medicul, comersantul ș. a. din satul vostru aveă numai un vot, pe baza dreptului electoral plural înăă acestea 5 persoane vor avea cel puțin 12 voturi împreună, astfel că puterea lor în comună va crește mai mult decât îndoit. Poate însă să fie aceasta în interesul țărănilor?

Nu vă lăsați deci amăgiți de proroci mincinoși cari voiesc să vă ducă în rătăcire pentru a-și fortifica situația lor proprie, ei pretindeți cu toată energia înfăptuirea în lege a dreptului electoral pentru toți și secret, promis și de regele, și promis cu atâta solemnitate și de către deputații noștri în sute de adunări: A bătut ora a 12-ea. Să organizăm în toate comunele și orașele noastre adunări de protestare contra votului plural și să trimitem din toate adunările noastre M. Sale regelui telegrame, în cari să cerem dela grațiosul nostru monarh introducerea sufragiului universal secret.

Dacă adunările aceste vor fi oprite de lperzeleșii subprefecți, pe noi aceasta să nu ne împiedice de a trimite telegramele noastre regelui. M. Sa, iubitul nostru domnitor, să afle din ele că adunările convocate de noi au fost oprite, că noi, în aceste adunări, nu discutăm nimic primejdios, ci am volt numai introducerea sufragiului universal și secret, dorit și de regele.

Monarhul nostru ne va ascultă, monarhul nostru voiește să știe ce are germanul pe inimă, căci monarhul nostru e însuși german și-l va

servi spre bucurie, că noi îi păstrăm credință și că dorim să-i spunem: Ulte iubitul nostru domnitor, asta și asta o vrem noi, ajută-ne, căci tu ești bun și înțelept.

Sus, voi șvabilor, nu mai e vreme de pierdut, soarele e dejă în răscrucile cerului și toate popoarele s'au pus dejă pe lucru, până când noi încă tot mai moțăm din ochii somnuroși. Sus șvabilor, la luptă pentru votul universal și secret.

Kossuthiștii

o însemnată parte, sunt îngrijați din pricina că pe baza proiectului lui Andrassy mulți dintre micii agricultori unguri își vor pierde votul și astfel propunerea secretarului de stat Mezössy, de a se da vot pe lângă un cenț minimal și țărănilor analfabeți, are mulți sprijinitori. Se crede că ministrul Andrassy va adopta propunerea asta și va limita cențul la 20 coroane. În contra pluralității se obiectează aproape sporadic, căci kossuthiștii știu prea bine că jignește neasemănat mai mult interesele naționalităților decât pe cele ale ungarilor.

Socialdemocrații

sunt cei mai agili în a organiza lupta împotriva temerarului atentat plănuț de Andrassy. Ei organizează necontentit adunări de protestare, astfel Joi, în ziua deschiderii delegațiunilor, vor organiza în capitală douăzeci de asemenea adunări.

Referitor la declarația contelui Andrassy, făcută dăunăzi în conferența partidului kossuthist, că a consultat și părerea șefilor partidului socialdemocrat, ziarul »Népszava« scrie următoarele:

E adevărat că Andrassy a vorbit, mai de multe ori chiar, cu șefii socialiști — cu vre-o câți-va membrii din direcțiunea partidului, — e adevărat și că tovarășii noștri au cerut atunci hotărât ca votarea să fie secretă, pe lângă toate astea mai e însă adevărat, că Andrassy a făcut următoarele declarații și încă mai de multe ori.

— Eu sunt aderentul votării pe față. Dacă însă votarea secretă va fi pretinsă de către un grup mai respectabil, voi fi aplicat să închein un compromis, în sențul căruia votarea să fie secretă, dar numai în orașe.

Lupta în comitate.

Congregația comitatului Sălaj. Marți s'a ținut — scrie »Gazeta de Duminecă« — adunarea gen. ord. de toamnă a comitatului Sălaj. La ordinea zilei au fost puncte de mare momentuositate pentru dezvoltarea economică și comercială a părților dinspre răsărit a comitatului, unde locuiesc în număr compact românii. S'a decis adecă asupra edificării liniei ferate Șimleu-Fečetău și — de astădată — fiind treaba bine pusă la cale am învins.

Nu putem însă să nu ne exprimăm mâhnirea văzând neinteresul bătător la ochi ce l'au arătat, față de această cauză, d-nii membri români de pe Eriu și de sub Codru. Din acestea cercuri adecă n'a participat la adunare nici un singur reprezentant, deși au fost rugați în epistolă separată ca să vină cu toții și să ajute, cu votul lor, a duce la izbândă — odată într'o sută de ani — o cauză care ne întinde și noauă ceva dobândă.

Nu înțelegem aceasta nepăsare manifestată »în corpore«, față de o cauză atât de importantă. Ori este disciplină între noi, ca români și membrii ai congreșiunii, ori nu este! Dacă este, atunci să-o respectăm cu toții, căci numai în felul acesta ne putem validită cât de cât. Dacă nu este atunci să-o știm și aceia, ca să putem fi orientați la vreme de nevoie. Cine nu voiește ori este împiedecat a folosi cauzei comune, acela ar face mai bine să nu primească mandat de re-

prezentant în congreșiunea comitatului, ci să lase loc aceluia, care voiește și poate să și împlinească chemarea așa precum pretind interesele poporului, care l'a trimis în casa comitatului.

Din România.

Dl Rosetti-Solescu, ministrul țării la Petersburg, a sosit în capitală, în interes de serviciu.

Reorganizarea și democratizarea corpului diplomatic. Dl Dim. Sturdza, președinte al consiliului și ministru al afacerilor străine, proiectează o reorganizare a corpului nostru diplomatic pe baze mai democratice.

Aceasta în vederea retragerii la penzie pe ziua de 1 Aprilie viitor a mai multor membri din acest corp și a unei serii de noi posturi cari vor fi create.

Între altele, se vor înființa câte o legățiune la Washington și Madrid și câte un consulat general la Berna și Teheran.

Prin noua reorganizare se va face mai accesibilă cariera diplomatică și pentru oameni de merit dar fără avere, sporindu-se lefările corpului nostru diplomatic și consular.

Noua reformă va contribui astfel foarte mult la dezvoltarea relațiunilor noastre diplomatice și economice cu străinătatea.

Măsuri contra ho'erei. La laboratorul d-lui Dr. I. Cantacuzino între altele seruri, s'a pregătit și un cal ce să poată da ser, antiholeric, la fel cu ai lui Mecincof, Roux și Salimbeni și cu cei dela institutul de seroterapie din Viena.

Un cal poate da 600 de doze, deci e o câțime îndestulătoare spre a întimplina cele dintăiu cazuri ce s'ar ivi.

De altfel măsurile luate sunt așa de energice și de conforme științei, încât este cu totul peste putință să avem epidemie, chiar dacă ar veni vre-un ins din Rusia și ar isbucni la el holera aci.

Dela 1821 holera nu ne-a mai venit din Rusia, ci din Turcia sau ca ultima, din Franța.

De altfel holera merge scăzând și încurând va înceta și în Rusia, căci sosește iarna.

Din străinătate.

Conflictul turco-bulgar. Londra. Ziarul »Daily Telegraph« zice că în cazul că d Bulgaria va mai insista asupra pretenției sale că voința națiunii este superioară tuturor obligațiunilor cerute de către tratate, de cea mai elementară justiție, de bunul simț, va fi datoră tuturor Puterilor și mai cu seamă a Angliei ca să informeze cabinetul din Sofia într'un mod clar și energic care nu va putea fi disprețuit. Bulgaria, mai zice ziarul, a sfidat Europa; deci toate Puterile semnatare ale tratatului dela Berlin fără nici o excepție au notificat Bulgariei desaprobară lor pentru ocuparea căii ferate orientale.

Fără îndoială că călătoria principelui Ferdinand al Bulgariei la Budapesta a dat naștere la câteva bănuieți, dar această vizită eră h țărăță cu mult mai înainte, și ar fi o insultă pentru împăratul Austriei de a se închipui că el ar aprobă o astfel de violență așa de puțin onorabilă. De asemenea este imposibil ca ministri împăratului să fi fost favorizat manoperele Bulgariei.

Viena. Contrar știrilor după care guvernul bulgar ar fi declarat reprezentantului german la Sofia că ministrul bulgar pentru lucrările publice negociază la Viena cu compania căilor ferate, orientale în pr-vința cumpărării acestei căi ferate numita companie declară că nici o negociațiune n'a avut loc între ea și guvernul bulgar.

Consiliul de miniștri bulgari a discutat asupra chestiunei căii ferate orientale și s'a redactat un memorandum foarte lung, în care se face istoricul luării în posesie a acestui drum de fier de către guvernul bulgar, căutând se explice hotărârea cabinetului din Sofia prin rațiunea de stat.

După acest memoriu guvernul bulgar ar fi hotărât să nu restituie în nici un caz această cale ferată. Ministrul de finanțe ar fi însărcinat să neg cize rescumpărarea.

Acest memoriu va fi trimis astăzi tuturor reprezentanților Puterilor semnatare ale tratatului

dela Berlin, și ar fi în acelaș timp un răspuns protestărilor guvernelor turc, austro-ungar-german și englez.

Paris. Agenția Havas anunță că Franța a protestat la Sofia în contra ocupării căilor ferate orientale de către Bulgaria.

Le »Temps« zice: »Guvernul cel nou turcesc nu e așa de împăciuitor cât cel vechiu. Naționalismul Turcilor tineri nu e mai pe jos de al Bulgarilor și are de partea sa și dreptul internațional. Opinia publică susține de-o parte și de alta guvernele, împingându-le la extreme. Prințul Ferdinand are nevoie de mare înțelepciune, iar guvernul turcesc de moderație multă ca să împiedece incidentul Gheșow de-a pricinui un conflict mai grav«.

»Daily Telegraph« află din Constantinopol că Poarta n'ar considera proclamarea independenței Bulgariei ca un caz de războiu, însă războiul ar fi neevitabil când Bulgaria ar încălca frontariile turcești. Armata turcescă e gata să intre în luptă, Despre cea bulgară nu se poate zice tot așa lipsindu-i mai cu seamă ofițerii.

Chestia Marocului. După ziarul »Petit Parisien« noua notă franco-spaniolă nu va mai cere lui Mulei Hafid o dezavuare oficială și formală a războiului sfânt, dar va propune o manifestare de aceeași valoare spre a asigura europenii în contra fanatismului marocanilor; nu se va mai menționa indemnizarea pentru campania în regiunea Saui.

Un prieten al neamului nostru.

Dl Dr. I. Urban Iarnik, profesor la universitatea boemă din Praga, distinsul filoromân, a adresat revistei »Luceafărul« și-rele dela vale:

„Prea stimaților domni! Mare și plăcută mi-a fost surprinderea, când am primit numărul »Luceafărului«, în care unul dintre colaboratorii valoroasei reviste a dat la lumină câteva rânduri simpatice despre neînsemnata mea persoană. Numărul acesta mi-a sosit tocmai atunci, când aruncam o privire asupra vieții mele, puind pe hârtie niște aduceri aminte din cele ce mi s'au întâmplat din momentul, când m'am trezit în valea asta de lacrimi până în ziua de astăzi.

Intre aceste aduceri aminte locul de căpetenie ocupă acești ani fericiți, când în 1876 și 1879 mi-a fost dat să petrec în mijlocul românilor din Transilvania și din Țara Românească. Și cum nu? căci pretulindenea unde am venit în vremea aceea, am fost primit nu ca un străin, ci ca un frate adevărat.

Dacă fac socoteală, cum am răsplătit atâta dragoste, trebuie mărturisit, că nu prea sunt mulțumit, căci am făcut prea puțin. Să-mi fie îngăduit să spun câteva cuvinte prin cari să explic, cum de am făcut atât de puțin, pentru o limbă, care îmi căzuse tron pe inimă dela întâiul moment, în care am auzit-o pentru cea dintâi dată în capitala Franciei în anul 1875, va să zică cu 33 ani mai înainte.

Cauza cea mai de frunte a fost aceea, că nu-mi fusese dat ca în anul 1875 după întoarcerea mea din Paris să fi fost numit docente (Privat docent) de limbile romanice la universitatea cea nouă fondată la Cernăuți. Am de gând, ca să descriu episodul acesta atât de însemnat pentru viața mea într'un articol în limba cehă, și cineștie poate că articolul acesta am să-l traduc și în limba română, tot așa, cum am făcut într'o zi cu articolașul din 1895, cum m'am dus la studii.

M'astam atunci în vârsta cea mai frumoasă, eram plin de zel pentru limba română, la Cernăuți și în împrejurimea orașului aș fi avut prilej să culeg la cântece, basme, zicături, cu un cuvânt la produsele muzei poporane române de tot felul, încât rodirile muncii mele pentru recunoașterea limbii române ar fi fost până în mo-

mental de față cu mult mai îmbelșugate decât sunt.

Odată fiind chemat la Praga pentru limbile romanice am văzut cumcă obiectul meu de căpetenie trebuie să devie limba franțuzească. Și cum să fie altfel? Partea cea mai mare a ascultătorilor mei erau acei, cari aveau de gând să se facă profesori de limba franțuzească la școale medii și așa trebuia neapărat să-mi cale pe inimă și să las studiul limbii române, pentru care-mi simțeam atâta tragere de inimă, dacă nu cu totul, cel puțin pe o vreme mai priincioasă.

Vremea aceasta a și sosit, căci de acum încoace am de gând ca la Universitate, până când voi sta acolo, să mă îndeletnicesc numai și numai cu graiul cel dulce și armonios al urmașilor lui Traian de pe malurile Danărei. Numai cu condițiunea aceasta m'am lăsat înduplecat să mai stau câteva vreme la Universitate, pe care avusei de gând s'o părăsesc împlinindu-mi cei 60 ani ai vieții și mai mult de 30 ani de muncă în slujba statului.

Mai târziu, văzui trebuința să mai fac încă o călătorie la Paris și să public ceva despre limba franțuzească în limba mea strămoșească și așa cu 10 ani mai înainte am dat la lumină o legendă despre sfta Ecaterină în vechia limbă franțuzească.

În anii cei din urmă, afară de câteva recenziuni privitoare la limba română și albaneză, nu prea am produs mult și iață cauza.

Am ieșit din părinți săraci, tatăl meu fiind un țăsător, care trăia din munca mâinilor sale. E deci lucru firesc, că mi-am păstrat în inimă-mi o aducere aminte de momentul acesta și că bucurios mi-am jertfit o parte de viață pentru ajutorarea studențimei sărace cehe.

Așa am fost 12 ani președintele societății de ajutorare pentru studenții cei săraci la facultatea de filozofie din Praga, am lucrat 8 ani la Mensa academică cehă, la 1904 am aranjat o mare festivitate studențească la Praga, din care a ieșit două societăți: una »Uniunea centrală a studenților ceho-slavi din Praga« și a doua »Reuniunea centrală a societăților de înfrumșetare pentru Boemia, Moravia și Silezia«, al cărei președinte de atunci încoace sunt. Tot așa am fondat o societate de înfrumșetare cu 26 ani mai înainte în locul meu de naștere Rottenstein i. B., unde dela întâiul moment până azi tot țin postul de președinte și last not least în 1903 am fundat un fel de bursă de lucru pentru studenții săraci, cari doresc să capete vre-o ocupație dând lecțiuni private, lucrând în birouri, fabrici ș. a.

Toate aceste mi-au luat prea multă vreme și așa se explică, cum de lucrările mele nu corespund de loc simpatiei și dragostei ce o am avut și ce o am până în ziua de azi și ce o voi avea până la suflarea mea cea din urmă pentru limba română și poporul care o vorbește.

Văd, însă, că m'am lăsat dus de peana cea iute curgătoare și Vă rog să mă iertați, primind asigurarea stimei mele deosebite cu care semnez al D-voastre: *Dr. Ioan Urban Iarnik*«.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 Octomvrie n. 1908.

— **Știri personale.** P. S. S. episcopul Ioan I. Pap, însoțit de dl Dr. G. Ciuhandu, referent consistorial, a plecat la Caransebeș, unde mâine, în 4 Octomvrie, va prezida alegerea de episcop.

— **Sănătatea M. Sale Regelui Carol.** »La Patrie« din București anunță următoarele: Sănătatea M. Sale Regelui urmează de a fi bună. La castelul Peleş s'au luat măsuri pentru ca MM. LL, Regele și Regina să se întoarcă la București cătră sfârșitul lunei. (Septemvrie st. v.).

— **DI Aurel C. Domșa**, redactorul foii »Unirea« dela Blaj, scapă azi în 3 Oct. n. din temnița dela Cluj, unde și-a făcut osânda pentru un articol publicat în numita foaie.

— **Examen de maturitate.** La examenul supletor de maturitate, ținut Sâmbătă la gimnazul român din Brașov, dintre 12 candidați 7 au fost declarați maturi, trei au fost avizați să facă examen de corigență în Decemvrie, iar 2 au fost relegați pe un an întreg.

— **Un adăpost pe Ceahlău.** D. V. G. Morțun, ministrul lucrărilor publice, se află în inspecția șoselelor din județul Neamțu. D-sa se va urca pe muntele Ceahlău până la locul unde a fost construită cabana care s'a dărâmat. Se știe că dl ministru de lucrări publice a promis că va da tot concursul său societății turiștilor din Iași pentru reconstruirea acelei cabane.

— **Hymen.** Sidi Tincu și Dr. Cornel Rusu, avocat în Gherla logodiți, Ghirelt-Țiaga, 20 Septemvrie 1908.

— **Joi**, în 1 Oct. și-a ținut dl Teodor Stolan din Pâncota cu dșoara Rozalia Moș din Arad logodna.

Sincerile noastre felicitări!

— **Nou arhidiacon în Carei-mare**, a fost numit dl Romul Marchiș, fost preot în Tâmbaia. Noul arhidiacon a fost introdus în parohie de către antecesorul său Rev. d. Cor. Ardelean, care merge ca protopop al Beinșului. La mulți ani cu fericire!

— **DI Dr. Demetriu Horvath**, directorul liceului din Turnu-Severin, a fost distins cu medalia »Răsplata muncii«. DI Horvath a fost profesor și la seminarul nostru din Arad. Ii trimitem cu acest prilej căduroasele noastre felicitări.

— **Părechea regală spaniolă la Budapesta.** În decursul zilei de ieri suveranii spanioli au făcut mai multe vizite. Ena frumoasa regină, a făcut vizită familiei arhiducelui Iosif. Regele Alfonso a luat parte la dejunul dat în onoarea lui de către ofițerii regimentului său. Regele Alfonso a ținut un toast, numindu-i pe ofițeri frații săi de arme. După amiază a cercetat muzeul artelor frumoase. Seara a fost prânz de gală la curte rostindu-se obișnuitele toaste de mutuală simpatie. Regele Alfonso a numit pe monarhul nostru comandant suprem de onoare al armatei spaniole, iar monarhul nostru l-a numit pe suveranul Spaniei general de cavalerie.

— **Demonstrațiunile în Zagrab.** Ieri s'au adunat în Zagrab 300 de socialiști, ca să meargă la locuința vice-baoului Crncovici, cu gândul să demonstreze împotriva confiscării ziarului lor de partid.

La somările poliției de a-se împrăștia de pe piața leilasilor, demonstrații au răspuns cu pietri și au năvălit asupra poliștilor cu bastoane. Poliția a făcut uz de arme, rânind pe mai mulți înși.

— **Fapte frumoase.** Vesa Marcu, un țăran din Ferendia, — citim în »Progresul« — om harnic și de omenie, prin sîrguința sa neasămuită, din om sărac a ajuns un om cu cuprinsuri bune. Starea lui materială, ca rezultat al muncii și al cruțării, e admirată în întreaga împrejurime. Și ca dovadă a înțelepciunii și nobilului său avânt sufletesc, merită să arătăm lumii următoarele lui fapte creștinești:

A dăruit 20 jughere de pământ, în valoare de 12000 coroane pe seama bisericii din Ferendia, »Fundațiunea Vesa și Eva Marcu«, din care se va ajutoră școala confesională, iar în cimitir a zidit o bisericuță frumoasă, provăzută cu toate utensiile, care îi servă fundatorului și de criptă

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de simlir. —

Fabricație proprie din marmură, granit, șeyali, labrador etc., din pietre de marmură magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsna-u. nr. 21.** Telefon 668. Filiale: Nagyvárad, Nagyszombat, Déva și Bánpatak.

millară. A testat prin notarul public regesc 9 lanțe de pământ, din cari se vor ajutură la bănuțele sătenii neputincioși. A crescut și însurat un nepot al soției sale și a măritat și o nepoată. Moștenitorii zestre frumoasă în bani și fiecăruia câte 30 de lanțe de pământ.

În fine, un lucru nemaipomenit, care îl înalță deasupra chiar și a multor cărturari d'ei noștri: învățătorului Ioachim Miloia, căruia i-a fost naș, i-a dăruit 15 acții dela »Moritzfelder Sparcassa«, iar celor patru copii ai învățătorului, pe cari el i-a botezat, le-a dăruit fiecăruia câte 2000 coroane în total 8000 coroane și 10 acții dela »Lucefărul« din Verșeț. Câtă bucurie și mulțumire sufletească pe bietul învățător, care a fost răsplătit din belșug, pentru credința cu care, ca fin, i-a servit în toată viața de sfetnic.

Bunătatea acestui român, cu inimă de aur, e aproape fără păreche în viața poporului nostru.

Catastrofa din portul dela Smyrna. În urma unei ciocniri navale din portul Smyrna sau înecat în mare peste 150 de pasageri, matrozi și câțiva. După cum se anunță din Smyrna până acum au fost scoase din valuri 45 de cadavre.

De arece catastrofa a fost pricinuită de neglijența pecabilă a societății de navigațiune, populația revoltată a aprins podul portului. Inceputul a stârnit mare panică, comersanții și-au închis porțile. Poliția și miliția n'a intervenit.

— Demonstrațiune în teatrul din Graz.

În teatrul orașului din Graz la premierul operei »Die Niebelungen« studenții nemți au demonstrat sgomotos. Ei au dat semnalul, că deoarece în opereta aceasta se batjocorește legenda cea mai iubită de germani, să se împedice predarea cu orice preț. Apelul studențimei a avut efect, căci în seara predării sala teatrului era tixită de public și de studenți. Scenele prime ale piesei au decurs neconturbate, dar când Siegfried a intrat pe scenă cu monoclu, stârnind răsete sgomotoase în public s'a început demonstrațiunea. Pe galerii și în parter se auziau țifluri și fluierături asurzitoare, studențimea făcea sgomot și trîmbița, așa, că la stăruința poliției s'a slobozit cortina. Capitanul orașului, care era și el de față, a dispus depărtarea publicului de pe galerii și din parter, iar după aceea s'a continuat predarea piesei în liniște. Directorul teatrului a declarat, că dacă ar fi știut de intențiunea studenților, nu ar fi predat piesa aceasta.

— **Contele Zeppelin despre catastrofa aeroplanului său.** Ieri contele Zeppelin a ținut în sala muzeului din München o prelegere mai mare, explicând ascensiunea nenorocoasă dela Echterdingen. El e de părere, că nenorocirea a fost cauzată de un vifor mare care ridicat aeroplanul în aer. Recunoaște însă, că drumul acesta a fost nesocotit, dar îl lega promisiunea dată statului.

— **Evanghelia lui Tolstol.** Gribble, într'un articol publicat în Fortnightly Review, asupra lui Tolstol și a Tolstolianilor, nu se arată de loc favorabil evangheliei profetului dela Iasnaia-Polana pe care o consideră contradictorie.

»Religiunea tolstoiană, zice Gribble, e absurdă: e o continuă luptă între instinct și rațiune.

»E de nepriceput cum această religiune afirmă divinitatea lui Isus când ea admite că Hristoa a spus uneori lucruri inspirate de Dumnezeu iar alteori nu. Nu se poate crede că într'o zi Isus vorbește cu autoritate, iar alteori nu. Ori, aceasta reiese din toate premisele tolstolane. Contradicțiunile sriitorului rus sunt nesfârșite. În »Religiunea«, Tolstol admite că fie-care om trebuie să se însore, și declară căsătoria indisolubilă. În »Religiunea între simțuri« admite de asemenea necesi-

tatea căsătoriei, pentru că rasa să nu se stingă.

»Dar iată că în Sonata Kreutzer stingerea rasei e considerată ca un bine, iar Vârsta nouă — care a fost tipărită în 1897 și retipărită în 1901 — spune lămurit că căsătoria e o instituție ne-creștinească.

Edmond Gosse în Contemporary încearcă să definească evanghelia lui Tolstol care a scris pagini eterne dar a cărui operă luată în întregimea ei are multe părți peritoare.

Studarea profundă a sufletului omenesc, spune Gosse, »a împins inima lui Tolstol spre caritate și spre bunăvoință, dar nu spre răbdare, indulgență și pre duiosie. Un roman ca Sonata Kreutzer ar fi putut fi scris de un sever călugăr într'o celulă a Tehaidei și strana tendință ce are Tolstol de a calomnia unele feluri de viață a atins valoarea operei sale de imaginație.

»Unii au spus că Tolstol are spiritul unui farmacist englez în corpul unui Budist indian. Această formulă îmi pare crudă și incompletă, dar îmi dă totuși măsura puterii și slăbiciunii acestui extraordinar spirit.

— **Mersul holerei.** După știrea publicată de către un ziar din Rușciuk, două cazuri de holeră ar fi fost constatate în acest oraș, dintre cari unul mortal. Cei doi bolnavi ar fi fost aduși la Rușciuk de un vapor rusesc de pe Dunăre.

— În ultimele 24 ore și până la amiază s'au produs în Petersburg 223 cazuri noi dintre care 93 decese. Sunt acum 1836 bolnavi de holeră.

— Mortului din Praga făcându-i-se cercetare bacteriologică, s'a dovedit că n'a avut holeră.

O scrisoare din Petersburg dă amănunte într'adevăr îngrozitoare asupra paniceii ce produce holeră acolo. Sunt unii cari s'au sinucis, iar alții au înebunit de groază. Cu ocazia unei nunți de acum trei zile, în mijlocul veseliei generale mirele și doi nuntași au murit. Toate școlile sunt închise. În biserici s'a interzis oficierea slujbei religioase, dar poporul pătrunde cu forța în locașurile sfinte pentru a se ruga lui Dumnezeu și a implora îndurare. Numărul trăsurilor pentru transportarea bolnavilor și morților fiind insuficient, primăria a organizat un serviciu special pentru holerici. Prin cartierele sărace circulă trăsuri distribuind poporului ceai, zahăr și apă fiartă.

— **Chlurasatul francez »Iena«,** care se știe că a făcut explozie anul trecut a fost reparat atât cât este necesar să poată pluti. El va fi întrebuințat cu ținta celor lalte vase de război franceze.

— **Lupta pentru președenția Statelor-Unite** promite a fi cât se poate de caldă.

Cititorii noștri își amintesc că acum câteva săptămâni Roosevelt luând apărarea pe față a lui Taft acuză în scris pe Bryan candidatul democrat. De data asta Bryan răspunde tot în scris în mod foarte violent spulberând toate acuzațiile lui Roosevelt în așa fel, încât o mulțime de membrii marcanți ai partidului republican au părșit pe Roosevelt și deci și pe Taft, n'au trecut de partea lui Bryan.

— **Un mareșal rus delapidator.** În cercul Nicolaievsk, vestea că mareșalul național a delapidat fondul săracilor de 70.000 de ruble a produs o iritație indescrifiabilă. Guvernatorul a dispus a se face anchetă. Defraudantul mareșal e nepotul prezidentului Dumei.

— **Luccheni nu va fi grațiat.** Consiliul cantonului Genf a respins rugarea de grațiere a lui Luccheni, ucigașul reginei Elisabeta.

— **Academia de știință din Berlin** va primi în curând o donațiune însemnată. Milionarul Samson, care a murit nu de mult i a lăsat treizeci de milioane.

Samson fusese mai înainte bancher la Berlin și manifestase un viu interes pentru Academie. Mai târziu el se mută la Bruxelles, unde muri fără copii și fără moștenitori. Câțiva ani înainte de moarte el făcuse un testament în favoarea Academiei.

— **Pavilionul austro-ungar.** Pavilionul marinei de război austro-ungare va fi pavilionul comercial de până acum. Pentru vasele de comerț se va hotări altul. Cel de război va fi pe-o față roș-alb-roș cu armele austriace, pe cealaltă, roș-alb-verde cu armele Ungariei și cu coroana apostolică.

— **Congresul de drept internațional.** Alaltăieri s'a deschis la Firenze congresul de drept internațional. Discuțiunea a început în privința situațiunii juridice a străinilor întrați în serviciul beligeranților. Congresul a aprobat rezoluția declarând că condiția juridică a străinilor civili sau militari neaparținând prin naționalitatea lor la nici unul dintre statele beligerante, și siliți să facă serviciul militar la unul dintre beligeranți trebuie să fie considerată ca identică cu condițiunea naționalilor ai statului cu care au fost incorporați.

Congresul a început apoi discuția asupra regulamentului internațional, pentru întrebuințarea minelor sub-marine și a torpilelor.

— **Sploni ruși în Ungaria.** Concipistul polițial dela graniță, Berzeviczy Jenő a arestat lângă Dubova doi tipografi ruși bănuți de spionaj. Ei au fotografat și au desemnat drumul strategic Cracovia—Nagyszombat și podurile.

— **O nouă dramă a lui Hauptmann.** Gerard Hauptmann lucrează actualmente la o nouă operă dramatică: Griselda, și speră că în curând ea va fi reprezentată pe scena teatrului Lessing din Berlin.

Cu ultima sa lucrare marele dramaturg german a abordat drama istorică; cu noua sa dramă el vrea să ducă pe scenă un subiect de legendă.

Incântătoarea figură a Griseldei a inspirat pagini pline de o admirabilă poezie multor poeți și nuvelisti italieni, germani și francezi. Legenda ei a mai servit ca subiect de dramă lui Hans Sachs și în ultimul timp lui Frederic Galm.

Iată această legendă: Griselda era fata unui biet locuitor al Piemontului. Margravul di Saluzzo se amorezează de dânsa și o ia de soție. Gelos din fire el voește să pue la încercare credința și dragostea soției sale; pentru acest scop margravul îi ascunde copiii și îi spune că au murit; apoi îi impune să se întoarcă în coliba tatălui său, declarându-i că nu mai voește să mai trăiască cu dânsa și că e gata să se însore cu o femeie. Griselda se supune fără șovăire.

Ea iubește și știe să se sacrifice! Margravul, mișcat de această dovadă de iubire îi redă copiii — pe cari ea îi credea morți — și trăiește mai departe cu dânsa o viață plină de dragoste și de fericire.

— **Dela Academia franceză.** În ședința de Joia trecută, prezidată de dl Jules Claretie, director, asistat de dl Henri Barboux, cancelar, și de dl Thureau-Dangin secretar perpetuu, Academia franceză a procedat — conform regulamentului — la reînnoirea trimestrială a biroului său.

Dl Albert Vandal a fost ales director pentru trimestrul al IV-lea 1908; tot în timpul acestei perioade funcțiunile de cancelar vor fi îndeplinite de dl Gabriel Hanotaux.

În ședințele precedente Academia a ales:

Ca membrii, în comisiunea Dicționarului pe domnii; Thureau-Dangin și Paul Bourget, înlocuind pe d-nii: Boissier și F. Coppée, decedați; iar ca raportor al acestei comisiuni pe dl Henry Houssaye.

Ca membrii în comisiunea administrativă a Academiei, de d-nii: Lamy și Hanotaux, înlo-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

ind pe d-nii Boisier și Halevy decedați. Acești doi membrii fac de asemenea parte și din comisiunea administrativă centrală a institutului.

— **Serbări în onoarea lui Shakespeare.** Orașul Stratford pe Avon, unde s'a născut și a murit Shakespeare, organizează pentru luna Ianuarie mari serbări comemorative în amintirea celui mai mare geniu dramatic al lumii întregi.

Aceste serbări vor dura 8 zile și comitetul organizator s'a și adresat muzeelor și bibliografilor, rugându-i să le răspundă dacă au în posesiunea lor manuscrise originale de ale lui Shakespeare sau edițiuni publicate din timpul vieții lui.

Aceste manuscrise sau lucrări vor fi cu atât mai interesante de consultat, cu cât s'a descoperit că numele celebrului dramaturg se găsește până acum iscălit în 32 de feluri.

x **Leac sigur împotriva boalei de porci,** prețului unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute remul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpseaua de păr Neril. După o întrebuințare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacia de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály,** drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Székényi-tér).

Economie.

Ne întrece toată lumea.

Până când la noi românii, în mijlocul zvărcolirilor ce le fac 5—6 oameni pentru tovarășii, pe câți întâlnești toți se găsesc însufleșiți pentru ideea cooperăției (intovărășirii) — dar la lucru faptic nime nu să așterne, la alte neamuri pornirile bune să traduc în fapte. Iată ce găsim în un raport al direcțiunii „Tovărășiei agricultorilor din comuna Brogyán” din comitatul Bars.

„Înainte cu 15 ani am început tovarășia cu quote de câte 20 fileri și azi am ajuns să avem luată în arândă o moșie de 1000 jugăre. Trimitem în München (Germania) an de an câte 20—30 vagoane de orz pentru bere; măcinăm pentru făină 10 vagoane de grâu; avem o tovarășie de credit, cu circulație de aproape un jumătate milion și cu capital de 100 mii coroane; avem tovarășie de consum cu circulație de 30 000 cor.; avem cerc agricol, reuniune de cântări, reuniune de citire, școală de pomi, și, dacă Dumnezeu ne ajută, în curând o să ne alcătuiască o tovarășie pentru fabrică de zahăr.”

Așa glăsuiește însufleșitul raport al conducătorilor tovarășiei agricultorilor din Brogyán, în anul și sub ocrotirea căreia s'au alcătuit toate celelalte tovarășii, ce le au în comună.

Și poate că d-voastră credeți că comuna Brogyán e o comună mare, puternică și e locuită de frați unguri, pe care i-a ajutat și statul și partidele și slujbașii de pe acolo?

Nici vorbă! Comuna Brogyán e locuită de frați slovaci și abia are 808 locuitori, între cari numai 345 sunt oameni de lucru, iar 463 sunt copii, bătrâni și femei neputincioase.

Ocupația de căpetenie a slovacilor din Brogyán e agricultura (plugăria), ea și pe la noi. Au în sat apoi și 52 meseriași, 2 negustori și 64 zileri.

Între toți însă sunt numai 103 gazde de sine, (proprietari independenți) ceilalți sunt sau mici meșteșugari sau servitori, ajutători și zileri. Peste 100 jugăre n'are nici un singur locuitor din comună.

Precum vedem, comuna slovacă Brogyán e o comună mică, cu oameni cu stare modestă, mijlocie, — în mare parte de ceice să nutrească după coarnele plugului.

Și cu toate acestea au în sat atâta belșug pe urmele bine chibzuitelor tovarășii! Taina acestei munci înfloritoare de sigur zace în cuminenția și în dragostea ce o au conducătorii lor față de lu-

crurile bune și față de consătenii, de frații lor, pe care vreau să-i ajute în greul vieții. Astfel de conducători ne lipsesc nouă!, astfel de români, cari să știe pune osul la desăvârșirea și înapoierea ideilor bune, ce, har Domnului, ne vin acum din atâtea părți!

Oameni de fapte avem însă prea puțini.

»Tovărășia«.

Recolta în România. După telegramele venite la ministerul de interne starea semănăturilor e următoarea:

Porumbul a început să se culeagă, pe unde este copt. Recolta e abondentă și în cea mai mare parte de bună calitate.

Viile se culeg și au rod mult. În mare parte ultimile ploii au folosit atât imășurilor cât și semănăturilor de toamnă.

Timpul s'a răcorit în întreaga țară, în urma ploilor.

Recolta grâului s'a ridicat anul acesta la 22 milioane hectolitri în țeara întreagă și e superioară celei de anul trecut.

Budapesta, 3 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grân pe Oct. 1908 (100 kg.)	22 98 - 23 —
Săcară pe Oct.	18 68 - 18 70
Cucuruz pe Malu	14 70 - 14 72
Ovăș pe Oct.	15 90 - 15 92

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Orâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 80—23 K. 60 fil
Din comitatul Aibei — — — —	22 > 60—23 > 40 >
De Pesta — — — —	22 > 60—23 > 40 >
Bănățenesc — — — —	22 > 80—23 > 60 >
De Bacica — — — —	22 > 80—23 > 60 >
Săcară — — — —	18 > 75—18 > 90 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 75—15 > 90 >
> de cvalitatea II.	15 > 40—15 > 65 >
Ovăș de > I.	16 > 50—16 > 80 >
> > II.	16 > 10—16 > 40 >
Cucuruz vechiu — — — —	16 > 80—17 > — >
> nou — — — —	> — > — > — >

Felurimi.

Clubul optimiștilor. Optimiștii au fondat un club în Londra.

Un club de optimiști »învăluit în negurile Tamisei«, e cam curios, căci ne obișnuisem să vedem în Anglia patria melancoliei; nu de geaba se opunea »veseliei gauloise« »spleenul englez«.

Regulamentul acestui club oprește — sub pedeapsă de amendă și în caz de recidivă de excludere — ca un membru să stea jumătate ceas fără să rădă. Inșiși servitorii sunt jinuți să fie cu surâsul pe buze.

Dacă vre-un membru din cauza tristeții sale introduce în club o notă melancolică, articolul 13 din regulament (ce coincidență) îl obligă să plătească acelora din jurul său pe cari i-a indispus, atâta șampanie până ce li-se va împrăștiă supărarea produsă de contagiunea cu scepticismul său.

Dar... să ne ferim de optimiștii cari simt necesitatea de a se uni pentru a se atâța la veselie. Căci în definitiv ce e un optimist? Un om fericit sau un om care crede că poate fi astfel... El are încredere în sine, n'are nevoie s'o caute la club. Clubul e un refugiu, acolo oamenii se consolează, acolo se duc acei cari vor să uite... și cine vrea să se consoleze... să uite, nu e fericit.

Cele mai primejdioase drumuri de fier le are America de nord, unde se înfâmplă cele mai dese nenorociri cu trenul. După datele numărătoarei, într'un an de zile au murit cu prilejul astorfel de nenorociri 9708 oameni, iar 86 mii au rămas greu răniți. Dintre aceștia pe călători se vine 537 morți 16 mii 457 răniți. Ceilalți sunt slujbași de tren. La răspântii și în alte locuri, voind să urce ori să coboare de pe tren, au ajuns sub roate încă 12 mii oameni. Dintre aceștia 5000 morți 8 mii răniți.

De când Kossuth poartă la noi trenul — noi, precum vedem și citim zilnic prin ale foi — în privința nenorocirilor de trenuri începem a fi — americani!

BIBLIOGRAFIE.

In atențiunea d-ior învățători! Limba maghiară pentru elevii școlilor populare române de Iulia Groșorean și Iosif Moldovan au obținut aprobarea înaltului minister sub nr. 105836/908. Se pot procura la tipografia diecezană din Arad: Partea I pentru clasele I—III 50 fil., Partea II pentru clasele IV—VI 50 fileri.

„*Studii Filosofice*“, în special revistă pentru cercetările de psihologie teoretice și aplicate la știința dreptului, pedagogie și sociologie, sub direcțiunea d-ilor C. Rădulescu Motru, profesor la universitatea din București. Volumul II fascicula 4, — cu următorul cuprins: C. Antoniadu „Filosofia lui Henri Bergson I“, D. Dragănescu „Determinismul social și procesul istoric“, George C. Antonescu „Importanța pedagogică a individualității“, Eugen Poni „Despre critica estetică“, I. Ghibănescu „Institutul de sociologie „Solvay“ din Bruxelles“. C. R. Motru „Bibliografie“.

A apărut »*Lucașfăru*« Nr. 19 cu următorul sumar: Oct. Goga, Prima lux (poezie). Al. Ciura, Aduceri aminte. Demetru Marcu, Cântec (poezie). Ot. de Cozmuța, Scrisori din Paris: Saloanele Oct. Goga, Răsună toaca (poezie). Mih. Lungianu, La răvășit. Victor Eftimiu, Într'un târziu de toamnă (poezie). O. A. Tăslăuanu, Synnöve Solbakken de Björnsterne Björnson (trad.). Cronică: O scriitoare a diui Dr. Urban Jarnick. Cursuri de vară. Jubileul orașului Cernăuți. Știri. — Poșta Redacției. — Poșta Administrației. Ilustrațiuni: Sculptorul A. Rodin. Rodin: Diderot, Cugetătorul, Bustul lui Victor Hugo. Brâncuș: Portret de bărbat. Poitevin: Cheul Luvrului din Paris. Brâncuș: Studiu, Supliciu. Bourdelle: Bustul pictorului Jean Dominique Ingres.

A apărut »*Ramuri*« Nr. 18, cu următorul sumar: I. M. Marinescu: Câteva cuvinte, Lazar Iliescu, Din Heine (poezie). N. Vulovici, Copil sărac (poezie). G. C. Ionescu-Șișești, Dunărea până la Sigmaringen. N. Vulovici, Vis (poezie). A. Melin, Dela noi — la horă. Lazar Iliescu, Din Heine (poezie). Constantin D. Crăciunescu, Știința Svatii (poezie). Fulg Pribeag, Sarasate. I. Angelescu, Sonet (poezie). Din Corespondența episcopului Melchisedec. P. Partenie: Cronică.

Poșta Redacției.

C. P. Gh. P. și I. M. la redacția noastră, H. P. a plecat zilele trecute din Weimar, de unde n'a dat ultima corespondență, M. R. — ni-e necunoscută. Trimite-ne mai des!

Poșta Administrației.

I. Preda. Linz. Mai 6 coroane aveți de plătit n abonament până la finea anului.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

Mamele lăptoase

prin întrebuințarea Emulsiunii SCOTT își măresc și îmbogățesc efectul lăptăii.

Eșofarea încetează,

iar copilul se face mai trandafiriu, mai vesel și mai plin de viață decum a fost înainte.

În oricare stadiu critic al maternității

Emulsiunea SCOTT

dă putere, curaj și mai e și de-un gust plăcut și ușor mistuibilă.

Prețul unul flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

**Caut
candidat de avocat**

cu praxă bună

aplicare momentană pe lângă condițiuni favorabile. Reflectanții să se adreseze la subscrisul.

Dr. Aurel Lazar, adv.
Oradea-mare.

**Oltoieri
de
struguri**

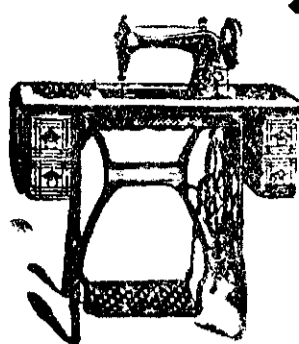
expediază,
garantând de soi
asortiment bogat,
care de ani e recunoscut de primii și cei mai
trăinici:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

— Pofiji și cereți prețuri curente ilustrate! —

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și înșcris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, **Singer** cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cuti și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint fără șgomot, cu patru cuti, un decor frumos de odae 65 fl. se expediază dela **Krausz Henrik,** Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. földszint 5.

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

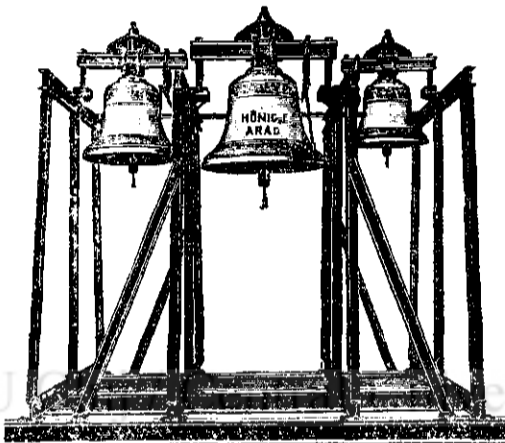
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de erepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimcarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI SEC

AROMĂ RECUNOSCINȚĂ
PRO ASPETĂ ESPERȚILOR
RECREATOARE

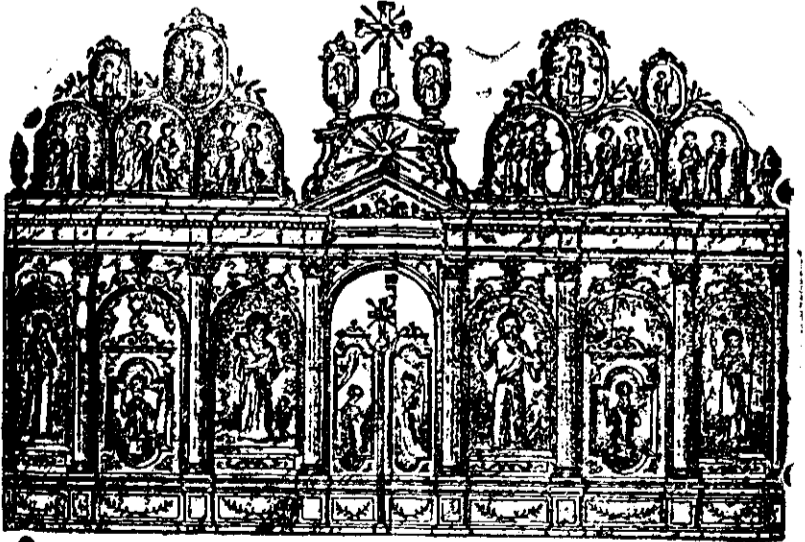
SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCS MINUNAT ESCLENT
TRADIȚIONAL MĂRUNTE

MANIPULARE ÎNGRIJIRE VÎNURI ALESE Vii
DE CONSTIENȚIOASĂ CU GRĂJE MARE PROPRII
SPECIALITATE MARE

Urr György sculptor
în
KASSA

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru montarea bisericilor provăzut cu motoare.

KASSV, Bethlen körut Nr. 24.

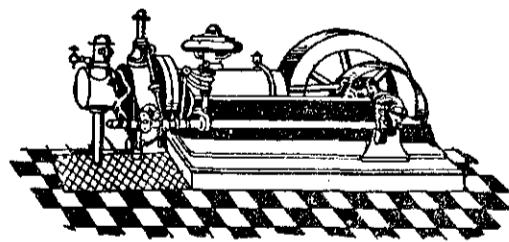

Recomand on. preoțimi atelierul meu celebru.
Fac altare artistic lucrate, precum am-
voane, iconostase, străni și altele.
101 certificate de recunoștință.
Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

Schmerek & Schneider

Fabrică de mașini, instalații electrice și electrotehnice.
Temesvár-Josefin, Bonnáz-u. nr 14.

Recomandă motoare cu ulei, gaz aerian și benzină și locomobile pentru mori și uzine electrice, precum și orice fel de industrie cu prețuri și condiții favorabile de plată.

Catalog de prețuri se trimite la dorință gratuit și porto-franco.

Prăvălia de instrumente
musicale a lui

BABOS BÉLA
Nagyszeben
Ellsabethgasse 30.

Atrage atențiunea on. public din loc și din provincie asupra
ma-relui său atelier de reparat instrumente
musicale aranjat în mod exemplar unde se
repară și se fabrică tot felul de instrumente
musicale cu coarde, de alamă, harmonice, gra-

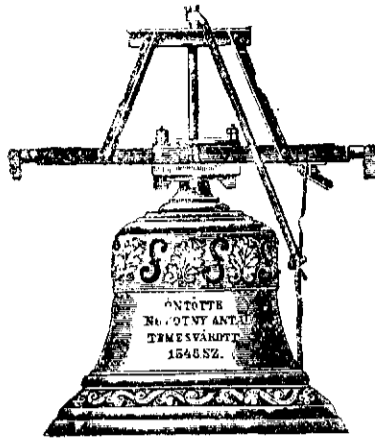
mofoane, (fonografe), tambure și cimbele, în mod special sub
supravegherea personală și cu prețuri convenabile. Se pot găsi și
tot felul de părți cari compun instrumentul.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. - **TIMIȘOARA**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricațe, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întelept și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sîrce stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-curanturi ilustrate gratis.

Hai la spălat ca la horă
 Fără teamă dragă soră
 Căci de trudă la spălat
Săpunul Schicht ne a scăpat.

Puterea minunată intensivă de curățat a **săpunului Hirsch a lui SCHICHT** zace în modul cum e preparat și în materiile curate din cari se compune!
Săpunul Hirsch a lui SCHICHT cruță mâinile și albiturile! Cruță oboseala și munca și apără sănătatea! Economisește bani timp și lucr. 30 000 cor. garanție pentru curățenie!

Reclama e sufletul comerțului.

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIĂȘ

ÎN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**
INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic. **Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.** Intrebuițată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:
 Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziăș.
 Depozit general: STAUDT MIKLOS, Arad, Boross-Beni ter 22. Telefon Nr. 654.
 Se poate căpăta la toate prăvăliile de coloniale.

ANUNȚURI
 primește administrația »Tribuna« lângă prețurile cele mai moderate

La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de **Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.**

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazini, școli și biserici.

Siugurul producător al geamurilor duble de reformă. Brevet unguresc numărul 37857. :: ::
- VICTOR KREMER -
 Împănărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk & Comp
 (secția românească.)
Hamburg,
 Strada Rarboisen. 30.

Dipl. de onoare Lovrin 1902. **SZUBOTHA SÁNDOR** Medalia de aur Timișoara 1891.
 pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Întemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.
 Liferant excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
 în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

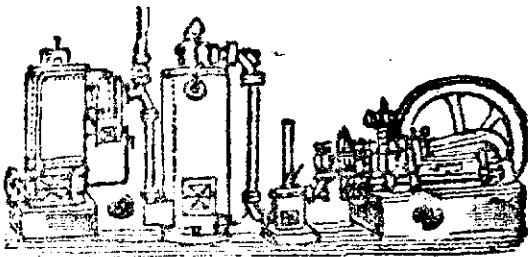
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea
Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi
fabrică de motoare
furnizează motoare și locomobile
cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă
toate perfecte, trainice, funcționând în
mod precis sigur și ieftin.
Reprezentanța generală și depozitul se află la
Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, Teréz-körút 41.
Telefon Nr. 12-91. Telefon Nr. 12-9

AMERICA!

Plecare cu vaporul din
HAVRE
în fiecare Sâmbătă, din
VIENA
in fiecare Martia.
Bilete de drum prin

Linia franceză.

Bilete pentru căile
ferate americane în
prețuri originale.
Informații mai amănunțite
gratis și franco
numai prin

Linia franceză

Viena
(IV. bezirk).
Wiedener Gürtel nr. 16
(Peste drum de la gara de
sud și gara statului).
Rugăm să țineți cont de
adresă.

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.
Nagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor.
preoți că mi-au sosit pentru sezonul de
toamnă și iarnă postavurile negre, cari își
păstrează culoarea și le țin în magazinul
meu bine asortiat, pentru
comandele din provincie
ajunge o reverendă de
model, sau o haină, la
dorința mă duc ori unde
cu plăcere pe cheltuiala
mea proprie.

Tot asemenea țin în
magazin pos avur le cele
mai noi și moderne din
patrie, franceze și engleze
pentru tot felul de par-
desiuri și paltoane de
iarnă foarte bune.

NOXIN

cea mai
bună cremă
de ghetă

cu cheia
patentată

Se poate căpă a în toate prăvălile mai bune

The „Noxin“ Co.
HOCHSINGER TESTVÉREK.
Budapest, VI.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără sgomot. Ediție de gust.
Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea
cea mai efină, cea mai practică pentru
broderie artistică. Se pot căpăta în maga-
zinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Cel mai bun nutremânt pentru
câni este și va rămânea renumitul

„Fattinger's Hunde kuchen“

(Măncarea de câni a lui Fattinger)
care dintre toate mâncările pentru
câni e cea mai hrănitoare.
* 50 klg. 23 coroane 5 klg. potol.
* franco cu 3-20 coroane. *

Fattinger's Puppy Bisquit
** pentru câni tineri. **
* 50 klg. 26 coroane. 5 klg. porto.
* franco cu 3-50 coroane. *

Fattinger's Patent-Hundekuchen

și Geflügelfutter (nutreț pentru păsări).
Fabrik Wiener-Neustadt.
* - - Peste 250 de prețuri. - - -
Nutremântul de animale a lui Fattin-
* ger e controlat de veterinari. *

EISELE JANOS. Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

== PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE. ==

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea
mai nouă, pălării pentru bărbați și copii,
albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori
de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Pro-
bași numai odată și vă veți convinge.

Gramofioanele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

== O cumpărare de probă va convinge pe orișicine despre asta. ==

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE“ vis-à-vis cu statua st. treim.

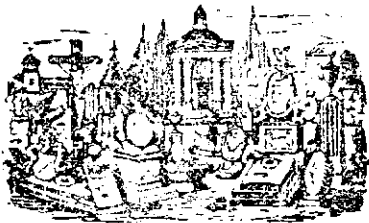
JOSEF ROUBISCHEK, sculptor. NAGYSZEBEN, BURGERGASSE NR. 36.

Cel mai mare și mai frumos atelier din Transilvania.

ÎȘI RECOMANDA :

Monumentele 300 de bucăți și pietrele de mormânt
din piatră compactă de nisip dela 10 până la 200 cor.

Din diferite specii de marmoră, dela 60 până la 500 coroane.

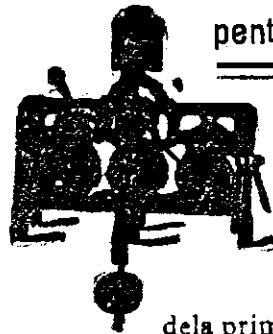
Asemenea din granit sur-albastru de Silezia, granit negru închis de Svedia, de Syenit de Saxonia și Bohemia și Labrador de Norvegia dela 180 până la 1800 cor. bucata.

Execuții curate și prețuri moderate.

În depozit pietre cisălate prima calitate întoate dimensiunile.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici,
locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil,

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologe

Budapesta, VII., Tököly ut 50 (casa proprie).

Cata'oage și specificia de prețuri trimite gratis și franco.

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist. : : Debreczen : : farmacia : :
„Arany egyszaru”

Hajdusági
Borospadró.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materii neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimite numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

..... MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer,
plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer,
sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și
cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de
oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel”.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Deposit de mașini agricole. ≡

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, ma-
șini de sămănaș, grape, tăietoare de pae
și napi, cântare. M a r e m a g a z i n.

Cea mai bună calitate în plăci de catran
(păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și Sibiu

de soare, din Sibiu

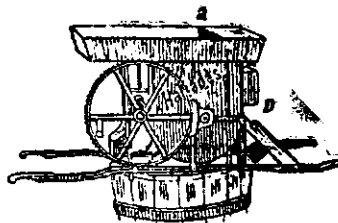
RECOMANDĂ:
asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabri-
cație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea
mai complicată. Se primește
asemenea umbrele de îmbră-
cat din nou cu stofe de cali-
tatea cea mai bună ce o are în
depozit, cu prețuri favorabile.
Solicita încrederea on. public :

J. Oestreicher, fabricant de
umbrele. -
Sibiu, Grosserring 18.

Atelierul de mașini **Bittmann Pál** Budapesta, IX.
Lonyai utca 36.

»Haladás« cea mai perfectă mașină pentru storsul
strugurilor. Pe oră stoarce 1400 kgr. struguri.

Zdrobește perfect boabele de
struguri și le scapă depiîn des-
făcute de cotor în vasul de sub
ea, iar boabele necoapte dim-
preună cu cotorul le sosate se-
parat pe apertura »D«.

Prețul 200 coroane.

:: În atelierul meu se pot vedea ori și când. ::
Cu prețurile și cu deslușiri servesc bucuros.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI		FOI PERIODICE
INVITĂRI ~ BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small> ~ BILANȚURI ~ ANUNȚURI FUNEBRALE	<p>● Tot felul de lucrări tipografice ●</p> <p>atingătoare de această branșă</p>	PROGRAME ~ BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small> ~ ADRESE ~ BILETE DE ÎNTRARE
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="border: 2px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <h1>„TRIBUNA“</h1> <h2>ARAD</h2> <p>Str. Deák Ferencz nr. 20</p> </div> </div>		
PREȚ-CURRENTURI <small>în orice limbă</small> ~ NOTE ~ STATUTE • LIBELE ~ CIRCULARE	<p>● Diferite tipărituri pentru bănci ●</p>	CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small> ~ MENU ~ PLICURI CU FIRMA ~ OBLIGAȚIUNI
<p>Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.</p>		
CĂRȚI în COMISIUNI	<i>Prețuri moderate!</i>	EDITURĂ PROPRIE

Acuma a sosit

Untura de peste proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Expoziție permanentă. Magazin de mobile!

Anunț on. public că mi-am aranjat din nou și mi-am lărgit

magazinul meu de mobile

aflător pe piața Andrassy Nr. 15 (casele Hermann).

care există de mai multe zeci de ani și să lucrează
de un prestigiu excelent. Magazinul a fost acum lărgit
:: cu apartamentele din etaj și l-am aranjat cu ::

cel mai modern și mai nou mobilier

de salon, de sufragerie

:: și dormitor, ::

toate din fabrica mea, încât oricine le va vizita va
găsi imediat și va putea alege orice mobile dorește.

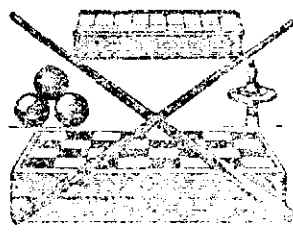
Comandele din provincie să execute prompt și repede.

STEIGERWALD A. fabricant de mobile.

Cea mai frumoasă muncă de strungar o face

Fock Gábor

ARAD, strada Weitzer János Nrul 6.

Pregătește ornamente și obiecte
de os, precum și tot felul de lu-
cruri ce se țin de bransa asta,

mescioare de făcut dantelă
:: și aparținentele. ::

Se pot comanda

pe lângă prețurile cele mai favorabile dela acest
atelier. — Comandele din provincie se efectuează
cu acurateță și promptitudine.

O păpușă pentru probă
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătorul de păpuși de probă

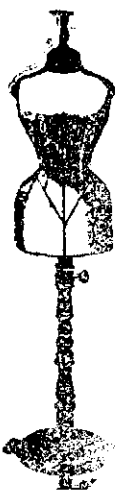
VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

Birou de construcții.

Mihai Nadra

constructor.

Primește orice lucrări atingătoare de
această ramură, care execută prompt
și cu prețurile cele mai moderate, ca

devizuri (planuri de cheltuieli) și proiecte.
Lucrare bună și frumoasă. — Execuția simplă.

Ca român, rog mult onoratul public
românesc să binevoiască a mă sprigini
cu binevoitoarele comande. Cu stimă:

MIHAI NADRA, constructor.

ARAD, strada Lipót Nrul 3.

Mare succes.

Invenție nouă.

Dinții susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari ra-
tural au înfruntare asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e
mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua
mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le

negreala sau gălbineala
îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adevărește, că „Hófehér“ e
mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în
el praful care să frece, care se pune pe gingii și
într-o dinți și ducând smalțul de pe dinți produce du-
reri de dinți și de gingii. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe
cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil., care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din Andrassy tér 20,
Locul fabricii: Varjassy József utca 32, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!